

ENESEI

HÍRMONDÓ

II. évf. 6. szám

EGY * HAJDÁNVOLT EURÓPA

Bős, Csíkszentmihály, St. Stefan -Enese, államhatárokon kell átlépnünk, ha egyik településről a másikra akarunk eljutni. 100 évvel ezelőtt utlevél nélkül járhattuk volna végig a kedves tájakat. Ma államhatárok választanak el bennünket, négy országban élünk. Azonban minket a szögesdrótok nem tudtak elválasztani, mert kerestük -s megtaláltuk- az egymáshoz vezető hidakat. Összeköt bennünket a MŰLT, a JELEN s remélem a Jövő is.

A MŰLT. 1867-ben a kiegyezéssel létrejött az Osztrák-Magyar Monarchia, korának egyedülálló államalakulata. Nem sokan sejtették akkoriban, hogy a ma oly sokat emlegetett Közös Európában éltek már több mint száz évvel ezelőtt. Ez az Európa a Habsburg birodalom volt. Népek olvasztótégelye, nemzetiségek hazája, ahol békében élt egymás mellett osztrák-német, német, magyar, horvát, román, szerb, szlovén, szlovák, cseh, zsidó, örmény, ukrán, ruszin. Belháború nem mérgezte a Monarchia alig több mint 50 éves létét. Kisebb-nagyobb nézeteltérések akadtak, de azok elintézési módja nem a gyilkolás, saját földijének elpusztítása, elárulása volt. A több jogért való küzdelem természetes velejárója az emberi életnek.

Az I. világháború és az azt követő békekötések széttörték a Monarchiát s helyébe több állam lépett. Hetven év távlatából nyugodtan kijelenthetjük: a Párizs környéki békék nem oldottak meg semmit, s főleg nem azt amiért a "hajdani Európát" vágóhidra küldték. Csak az erőviszonyok változtak, bonyolultabbak lettek s az egy államon belüli etnikai -kulturális sokszínű-

séget törték szét, forgácsolták olyan nemzetállamokba- amelyek tulajdonképpen megalakulásukkor sem voltak nemzetállamok, ma sem azok - melyek célja nem e kulturális tarkaság megőrzése volt.

A Jelenben átjárható határokról hallunk - sajnos még csak Nyugat-Európában, ami ebből Közép-Kelet-Európába eljut, az gyenge visszhang s a megvalósításhoz kevés e suttozás. A kapcsolatok e fajtái, melyeknek elindítói, tevékeny részesei vagyunk, a népek barátságát kell hogy erősítsék.

Osztrák - Magyar Monarchia

Még akkor is, ha jelen esetben két népről -a magyarról és az osztrákról van szó. Ami előttünk áll: a bizalmatlanság falait személyes barátságokkal lebontani s a más nyelvet beszélőknek megmutatni kulturális örökségünket s meghallgatni az övéket. E találkozók /Nemzetközi Falunap Enese 1994. június 25./ talán hozzásegít ahhoz, hogy jövőre vagy két-három év múlva bős,

csíkszentmihályi barátaink szlovák és román ismerőseikkel közösen jöjjenek hozzánk. A majdan végleg eltűnt határok nyomait átlépvén. Mint a Monarchiában. Kassán nem volt probléma 3 kultúra egymás mellett élése, a gyerekeknek, felnőtteknek nem jelentett gondot, ha a másik nyelven kellett megszólalni. Nincs más esélyünk, egymás mellett kell élnünk -s akkor már tegyük ezt békében, ki-ki a saját nemzetiségét megtartva -legyen rá esélye:

A J Ö V Ő. A múlt gondjait oldja békévé az emlékezés s a Jelen biztató hajtásai érjenek be!

Mesterházy József
felelős szerkesztő

Nemzetközi találkozó lesz Enesén

Enesének három határainkon túl fekvő községgel van kapcsolata, a szlovákiai Bőssel, az ausztriai St. Stefennel, valamint a romániai Csikszentmihállyal. Június 25-én, szombaton e falvak küldöttsége vesz részt a Nemzetköz Találkozó, Enese rendezvényein.

E kapcsolatokról, valamint a szombati rendezvényekről kérdeztük Böcskei Györgyöt, Enese polgármesterét:

- Az első kapcsolat Mesterházy Ernőné iskolaigazgató hatékony közreműködésével, s a Pedagógiai Intézet támogatásával jött létre St. Stefennel. Mivel az ottani igazgató egyben polgármester is, könnyű volt bővíteni a kapcsolatokat. A másik, a bősi kapcsolat elindítója Hécz István helyi tűzoltóparancsnok volt. A kezdeményezés azóta faluszintűvé vált. A harmadik kapcsolat pedig a csik szentmihályi alpolgármester, Szőgyör Domokos kérésére jött létre. A képviselő-testület minden tagja és az intézményvezetők egyhangulag támogatták e kapcsolatokat, mert fel tudták mérni jelehetőségüket.

- A csikszentmihályiak azonban nem csak azt a hétvégét töltik Enesén...

- Június 18-án 47 fő érkezik Erdélyből fele-fele arányban felnőttek és gyerekek, köztük román nemzetiségiek is lesznek aminek külön örülök. Községünkben erősek a vendéglátó hagyományok, hiszen a St. Stefani gyermekek rendszeresen töltenek itt egy hetet, valamint a Zenei tábor vendégei szintén visszatérők. A különbség csak annyi a csikiakkal kapcsolatban, hogy eddig mi kaptunk valamit most a mi közösségünk ad. Remélem sok maradandó élményt szereznek vendgeink.

- Milven programmal várjátok Őket? Mire lesz lehetőségük Magyarországon ?

- Érkezésük első percétől az utolsóig előre elkészített programot kapnak, amiben a részvételt mindenki saját maga határozza el. Elszállásolásuk házaknál, önkéntes jelentkezés alapján történik. A programokat az igazgatónő vezetésével zömében a pedagógusok, ill. az önkormányzat dolgozói fogják segíteni. Programjukban szerepel fővárosi városnézés, győri séta, balatoni hajókázás és soproni kirándulás. Kerékpárral szándékozunk szűkebb térségünket, a Tóközt bemutatni, de megismerkedhetnek Enese intézményeivel ill. működésük feltételeivel is. Tavalyi csiki kirándulásunk egyik fontos megállapítása az volt, hogy székely testvéreinknek sokat segíthetünk abban, hogy megmutatjuk: mi mit, hogyan, s miből állítunk elő, üzemeltetünk, milyen körülmények között élünk.

- A szombati napon a nemzetközi találkozóra kerül sor. Mi történik Enesén június 25-én?

- Kulturális programokkal indítjuk a napot, ezekre a kulturházban kerül sor. A délelőtti folyamán még részt veszünk egy ökumenikus istentiszteleten. Ebédidőben pincepörkölttel üzhetik el éhségüket vendégeink. Délután játékos sportvetélkedők szórakoztatják a játékosokat és a nézőket, majd utcabállal zárjuk a napot, várhatóan másnap hajnalig tartó mulatozás keretében.

- Lesz-e folytatás, hagyományteremtőnek indul-e a Nemzetközi Találkozó Enesén?

- A rendszerváltás óta minden településről elmondható, hogy valamilyen téren hagyományteremtővé vált. Említhetnék falunapokat, kulturális rendezvényeket. Enesén több ilyen is van. Egyik az augusztus 20-i Falunap, másik pedig ez lehet. Választások közelednek, az új önkormányzat ezekkel a kapcsolatokkal felhagyhatna, de ne hiszem, hogy ők ne látnák ennek értékét, a mögötte rejlő előnyöket.

Csíksszentmihály polgármesterét jelen számunkban sajnos nem tudjuk bemutatni. A kért anyagot ismeretlen okokból kifolyólag lapzártáig nem kaptuk meg azt sem tudjuk, hogy az Önéletrajzot kérő levelet megkapták-e.

Böcskei György Enese polgármestere

- 1955. február 15-én születtem Csornán. Szüleim postatisztviselőként mentek nyugdíjba. Egy testvérem van, Zsolt, aki gyógyszerkutató vegyészént dolgozik Budapesten. Néhány év csornai tartózkodás után Barbacsra költöztünk. Az általános iskolát ott végeztem. 14 éves koromban iskolám és munkám végett elkerültem a faluból. Geológus -technikusként megismertem az országot. Dolgoztam Sajógalgócon, Komlón, Somogyban és Veszprém megyében, jártam Csongrádban és Vasban. Enese kiváló közlekedési adottságát nézve telepedtem le, döntöttünk a községben való letelepedés mellett 1980-ban. Ezért 1980. június 14-én itt kötöttem házasságot Simon Ágnessel. Azóta három gyermekünk született: Virág, Botond és Gyöngyvér. 1988/89-től aktívan közreműködtem több társammal Enese községében. 1990-ben választottak tiszteletdíjas polgármesternek. Jelenleg vállalkozó vagyok. - Lassan lejár a megbízatásom, hamarosan eljön a számadás időszaka is, amit persze nem csak nekem kell elvégezni, hanem segítenek majd községünk tagjai - s az ő véleményük a döntő.

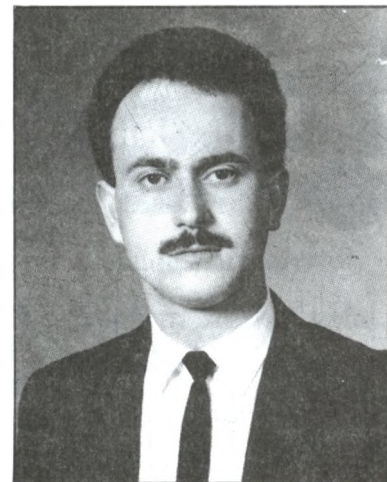
Peter Pechan St. Stefan polgármestere

1939-ben születtem Komotauban, a Szudétavidéken /Csehország/ Édesapám 1942-ben települt át Ternitzbe, Alsó-Ausztriába munka miatt. Murauban jártam általános iskolába. 1951-ben ismét édesapám munkahelyváltoztatása miatt költöztünk el, Kindbergbe. A gimnáziumot Bruck/Mur végeztem el s 1959-ben érettségiztem. A rákövetkező évben valamivel kevesebb mint egy évet szolgáltam a hadseregben. 1961 óta tanítok Leoben körzetében lévő általános iskolákban, 1963 óta St. Stefanban s 1983 óta iskolaigazgató vagyok. Két gyermekem van. 1970 óta vagyok St. Stefan ob Leoben képviselőtestületének tagja s 1982 óta a község kulturreferense. 1990 áprilisa óta polgármester. Képviselőtestületi tagságom éve óta részt veszek bányász egyesületek munkájában is. 1971 óta a Kaisersbergi grafitmű bányászegyesületének a titkára, s azóta európai bányászegyesületek általános titkára voltam. Ezt a Saarbrückeni székhelyű egyesületet 1987-ben feloszlatták. Kiténtetésem: többször kaptam kiténtetést a hadseregtől, különböző fokozatokban. A legutolsót 1990 decemberében, az arany fokozatot. Mivel 1986-ban a Golán fennsíkon teljesítettem szolgálatot az ENSZ kötelékében, ezért az ENSZ béke Nobel-díját is megkaptam -az egész ENSZ kötelék tagjaként. 1987-ben az Osztrák Köztársaság Szolgálatáért Arany fokozatát.

Fenes Iván Bős polgármestere

1967, augusztus 11-én születtem Komáromban, Bősön jártam általános iskolába, majd 1986-ban a dunaszerdahelyi magyar gimnáziumban érettségiztem. 1989-től a Elektrosvit várkonyi üzemében dolgoztam mint az üzemi szakszervezet elnöke, 1993, december 4-én választották meg Bős nagyközség polgármesterévé. Nős vagyok, két fiúgyermek - István és Béla - édesapa, Feleségem t Zsuzsánka hívják. Aktívan részt veszek a tömegszervezetek munkájában, főként a Csemadok munkáját támogatom. 1989 óta mint képviselő vettem részt a község életének irányításában.

ST. STEFAN

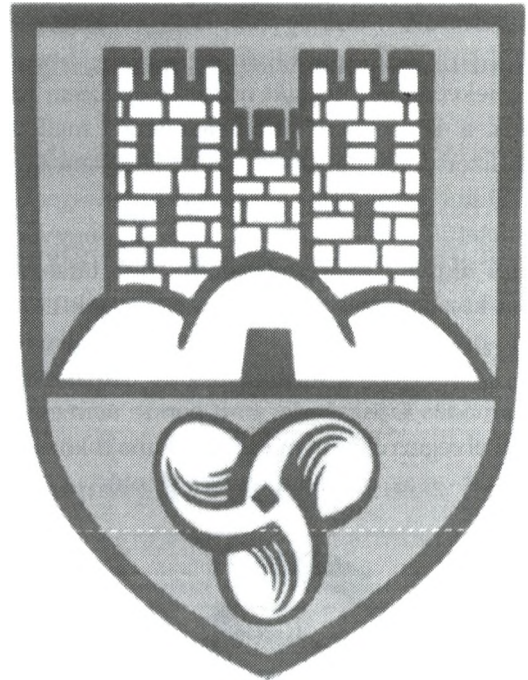
Stefan Ausztria zöld szívében a Mura folyó mentén található. Graztól mintegy 50 km távolságban, Leobentől -amely járási székhely-15-20 km-re. St. Stefannak mintegy 2.100 lakója van, a község 9 falurészből áll. Chromwerk, Niederdorf, Lobming, Kaisersberg, Zmöllach, Preßnitz, Lichtensteinberg, Greith, St. Stefan. A község egyes részei 6 km távolságban vannak a centrumtól. A tengerszint feletti magasság 580-900 méter között váltakozik.

A község címere

Kék alapon a háttérben emelkedik a Kaisersberg vára, melyet az 1240 körüli években építettek.

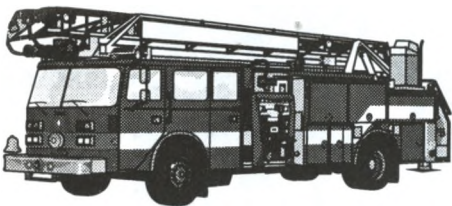
A három domb a bányászatot szimbolizálja, Chromwerk falurészben krómércet, Kaisersbergben vasércet bányásztak, míg a harmadik domb a grafitbányászatra utal. A hajócsavar Josef Resselre emlékeztet, aki Lobmingban készítette el találmányát.

A községben 15 képviselő van, polgármester Peter Pechan, aki iskola igazgatója is, alpolgármester Franz Haubmann, pénztáros Burckhard Kracher. 13 különböző egyesület működik St. Stefanban, melyek közül kiemelkedik a tűzoltóság. Ők két évvel ezelőtt második helyezést érték el a Csehországban megrendezett világbajnokságon.

A tűzoltóság tanyája

Nagyon fontos épület a községben a tűzoltóké, amely a Flórián-téren áll. Itt található a tűzoltóautókat, pumpákat, tűzoltóöltözékeket. Nemcsak tüzesetknél vetik be az egyébként önkéntes tűzoltókat, hanem árvízkor és közlekedési balesetknél is. A St. Stefan tűzoltóházaon kívül található még egy-egy Lobmingban s egy Kaisersbergben is, ez utóbbinak önálló tűzoltósága is van.

ISKOLA

1776-ban létesült az első iskola St. Stefanban. Mintegy 30 kisdíákot oktattak írásra, olvasásra, számolásra s hittanra. Miután a Götschl-ház kicsi lett iskolának a paplakban is kialakítottak egy osztályt. 1874-ben két iskolaterem volt a községben. 12 évvel később vásárolta meg a falu a mai "régikolát", a hozzátartozó gazdasági épületeket község házként használták. S a két osztályos iskola 3 osztályossá alakult át. Századunk elején négy osztályossá vált az iskola egy hozzáépítés j óvultából. 1920-tól már 6 osztályossá duzzadt a tanulók öröme. Azok a tanulók, akik messzebről jártak iskolába "iskolalevest" kaptak, szerény térítés ellenében. A II. világháború után (1953.) bővítésre került sor, a tanítói lakásból kialakítottak két osztálytermet. Tíz évvel később renoválták -külsőleg -ezt az épületet. 1974. szeptember 24-én tették le az új iskola alapkövét s az egy év alatt felépült. Akkoriban 8 osztályos iskolája volt a községnek. A hivatalos megnyitőünnepségre 1976. szeptember 25-én került sor, számos díszvendég jelenlétében -már a tornaterem is készen volt. 1988-ban az épület 1. emeletén megnyitották az óvodát, mivel már csak 5 osztályossá vált az iskola.

Templom és temető

1120-ban építették az első templomot St. Stefanban, azelőtt a község St. Michael-hoz tartozó filia volt. Szerzetesek tartották az istentiszteletet, ápolták a betegeket, tanítottak, dolgoztak a mezőgazdaságban. /A templomot akkor a Neubergi kolostornak adományozták/

Később a fatemplomocska leégett s vele együtt a kétemeletes paplak is. Miután a neubergi kolostort elhagyták a szerzetesek, azóta "világi pap" áll a község élén. Kezdetben a temető a templom körül volt, de amikor a hely kevés lett, a falun kívülre helyezték a temetőt.

A háborúk sok kárt okoztak a templom épületén. Folyamatosan restaurálták mind a templomot mind a paplakot.

ST. STEFAN /ÉVSZÁMOKBAN/

- Az első okleveles említés 860-ban történt,
1130 körül fordul elő először a St. Stefan név, mint az István-hídnál lévő település. /an der Stephansbrücke/
1240 körül kezdték építeni a kaisersbergi várat.
1740-ben pestis tizedeli meg a lakosságot.
1755-ben kezdik a grafit kitermelését Kaisersbergben.
1809 a franciák lerombolják a kaiserbergi várat.
1848 St. Stefan önálló község a mai határok között.
1860 vasútvonal építése, s két évvel később báró Mayr-Melnhof megvásárolta a grafitművet.
A II. Világháborúban St. Stefan nem érték károk, csak az iskola lett menekülttábor.
A községet az angolok és oroszok szállták meg.
1971 a község címet kapott a steier kormánytól.
1975 augusztus 10. átadták a Polgármesteri Hivatal épületét, melyben helyet kapott a Posta és a Bank is.
1976 szeptember az új iskolát avatták fel.
1981 január 1-én Greith falurészt St. Stefanhoz csatolták.

Csík-szent-mihály

Csik-szentmihály mintegy 30 perces autóútra fekszik Csíkszeredától, a csíki medence központjától, É-K-i irányban, ma a vonat keresztülhalad a községen, ha Gyimesbükkbe, majd Moldovába fut tovább. Hankó Vilmos írta Székelyföld címmel megjelent művében "A Rákossal szomszédos Vacsácsi községben felül, hol a Rákospatak három kisebb patakot fogad be hullámölebe, fekszik Csik-Szent-Mihály."

Pillanatképek a község történetéből

Csik-szentmihály minden bizonnyal a legősibb székely települések közé tartozik. Egyházközsége már a XIV. században létezett, erről tanuskodik egy 1332 évben kelt okirat, mely a pápai dézsmákat jegyezte fel. Mintegy kétszázötven évvel később -1567-ben- "Zent Myhaly" alakban fordul elő s 64 kaput említ az összeírás, tehát a középkori viszonyokat nézve tekintélyes településnek s zárított, Valószínűleg Csik-szentmihályon állították össze a híres csíki krónikát 1533-ban, a Vacsárcsi és Szentmihály között fekvő Sándor család ősi kúriájában /Ez az épület már a múlt században sem állt, csak 'naradványait lehetett megtekinteni,/ A XVI. században feltehetőleg ez a kúria szolgált Csík székházaként. Olvashatjuk a község nevét egy 1539. december 17-én kelt örökségi vitában, Bartafi Demeter csik-szentmihályi örökségét egy zsögödi özvegy kapta meg. Három évvel később ismét felbukkan a falu neve. A csik-szentmihályi Sándor Mihály Fráter Györggyel -Erdély nagyformátumú politikusával- állt összeköttetésben s értesítette a Barátot a moldvai dolgokról. A XVII. században a falutörvények kapcsán s a török pusztítás következtében lehet megemlíteni a községet. 1639-ben Csik-szentmihály minden lakosát -fejenként- meghívták falutörvény alkotására s ha azokat a megyebírák és az esküdtek nem tartják meg, úgy meg kell őket büntetni. Tehát szóhoz jutott a falu összes lakosa, A falutörvény kimondta, hogy senkinek semmit nem szabad elzalogosítani a helység tizesének tudta nélkül. 1694 februárjában a tatárok betörték Csíkba s a községeket felégették, kirabolták, Ezt a sorsot nem kerülte el Csik-szentmihály sem. A község szomszédságában fekvő Ciberefalvát a földdel tették egyenlővé, Szentmihályon pedig -Losteiner szerint- mindössze 7 öregember maradt életben.

Sándor János -Csík akkori alkapitánya- aki a tatár betörésekor Szentmihályon lakott, összehívta a fegyverforgató férfiakat, de mivel a tatárok villámgyorsan kivonultak - haza is engedte őket. Három nappal később azonban ismét betört az ellenség, s magát az alkapitányt és családját is fogságba vetette. Azon évben pusztult el a Sándor család őrizte csíki krónika eredetije is. Orbán Balázs "A székelyföld leírása" című műveben olvashatjuk, hogy a falu a XIX. században négy tizedre oszlott: Alszeg, Tőkeszeg, Csigafalva és Ajnád, melyek régen külön, most egybe- olvadt falvak. Szentmihály határában termett az un, szarvasgomba, több hüvellyel a föld alatt. A község lakói betanított sertésekkel ásatták ki a földből s továbbadták az örményeknek.

Csik-szentmihály temploma

A csik-szentmihályi templom egyhajós, polygon záródású apsisú, hozzáépített magas karsu toronnyal. A bordázatnak két záróköve van, a záródásbeli az érdekesebb. Erre egy tárcsapajzs van kifaragva, melynek mezejében nyelvével lefelé a gerenda helyén kalapács van, amelynek nyelét jobb-haránt egy összecsu-kott harapófogó keresztezi s jobboldalt egy szeg kíséri, ez az ábrázolás Krisztus szenvedését tünteti fel. A másik zárókövet Mária jelvénye: a rózsák ékesíti. A bolt-gyám kövek kehelyidomúak.

Az evangéliumi oldalon lévő középsőn tárcsaalakú pajzs van kifaragva, kissé homorú lappal (a késő gót pajzsokra jellemző), melynek mezejében fekvő félhold s abban hatágu csillag a cimere. A pajzs eredeti festéke vörös volt, a csillag sárga, félhold színe meghatározhatatlan. Ebben Sebestyén a Hunt-Pázmángnemzetség címerére, éspedig a Rákosnál már említett János, Szentgyörgy és Bazin grófja, Erdély vajdájára ismert. E templomnak 1731-ben három oltára volt, a főoltáron Szent Mihálynak fából faragott szobrával, melyről a hagyomány egy 1731. évi jegyzőkönyv szerint az volt, hogy a székely nép megtérésekor faragták. 1785. évi 757. püspöki irat szerint a vizitációkor a püspök azt állapította meg, hogy a nép úgy véli, hogy a templom 1188-ban épült; az újjáépítés valószínűleg XV. sz. közepe után történt, mert János vajda ideje 1457-1467-ig volt.

Valamelyes átalakítás 1501-ben történhetett amit a templom kórusán talált rovás-írásos deszkadarabok igazoltak. A feliratuk a XVIII. sz. elején Szilágyi Sámuel másolta le, legelőbb Dezericzky Imre közölte, de tévedésből csik-szentmiklósinak jelezte, utána mindenki folytatta e tévedést. 1932-ben Németh Gyula megnézte budapesti Ráday-utcai ref. teológia könyvtárában az eredeti Szilágyimásolatot és rectificálta. A deszkadarabokat Némethi főesperes szerint Cserey Farkas udvari tanácsos Bécsbe vitte, talán a Kunsthistorisches Museum-ban feltalálható. Szilágyi eredeti levelét magam is láttam. A templom tornyát az 1694. évi tatár rabságból való kiszabadulás emlékére hálából Sándor Mihály, Sándor János alkapitány testvére építtette. Sándor János és Mihály 1687-ben egy harangot öntöttek, 1665-ben pedig egyet Sándor János és Endes Miklós. A régi templom 1552-ben és 1819-be bővített és restaurált. A templom tornya nagyon szép, az ajtaja a XVI. sz. végéből való. A torony felső részén olvashatatlan felírások vannak. A templom is a falun kívül, magaslaton fekszik a falu ma erre terjedt. A templom lőréses, alacsony körfallal van övezve, melynek nyolc bástyája van. A mádfalvi veszedelem emlék-keresztje a falba van téve a templom-kerítésben (1764)

Bős cimere

A község cimere a XVI. századból való, az akkori mezőváros pecsétjéből alkották meg heraldikusok a mai cimert, melyet a Belügyminisztérium hagyott jóvá 1994. áprilisában. Cimerben a kék szín dominál, alul a Duna, felül az ég. A bokrok a bőségesen termő csallóközi tájat szimbolizálják. A három nádszál a Csallóköz mocsárvilágát jeleníti meg, mely nagyon jellemző volt Bősre.

Fejezetek Bős történetéből

A Csallóköz a IX. században nem csábitotta az embereket levelepülésre. Az ártér a láp és a mocsár nehezen járható "Őstájja" tette a vidéket, A vidék betelepítése a X-XI. században kezdődött, Bős, Pozsony és Győr között kialakult kereskedelmi út mentén fekkid s a győri ispánság szervezetébe tartozott.

Bős település nevét a Bős személynévből származtatják a X-XI. századból, ekkor a királyok szolgálónépeinek és szolgálinak települése volt. A község első írásos említése 1264-ben fordul elő Mária királyné adománylevelében, Az Amadé család volt a bōsi földek birtokosa, Határában több elpusztult településről tudunk, ilyenek: Pogánysziget, Agyagos - melyek a középkor folyamán pusztultak el.

Bős fejlődésének történetében a XIV. század végén nagy változás történt: az uralkodó hetivásárok tartásának jogával ruházata fel, az Amadék királynak tett szolgálatai fejében, Bős 1468-ban Mátyás király uralkodása alatt lépett elő mezővárossá. Az ekkori okiratok tanúskodnak arról, hogy Bősön több német család telepedet le /ekkor még megkülönböztettek magyar Bōst és német Bōst/,

1553-ban a település már 25 porta után fizetett adót, mintegy másfél évszázaddal később a források már vendéglőt is emlitenek és 29 adófizető portát.

Fényes Elek a XIX. században 2027 lakost említ, legnagyobb részük katolikus.

A település lakosságának túlnyomó része mezőgazdasággal és állattenyésztéssel foglalkozott, mert ehhez voltak a legjobb feltételek. A vizek közötti magasabb területeken búzát, árpát, rozsot és kölest termesztettek.

Templom és kastély

A mezőváros jellegzetes és legrégebbi épülete a katolikus templom és az Amadé család kastélya, Keletkezésük idejéből írásos adatokkal nem rendelkezünk.

Ahogy a Pázmány-féle jegyzékből kitűnik, a katolikus plébánia régi eredetű. A bōsi templom a múlt század második felében az átépítés előtt még magán hordozta a gót stílus jegyeit. Erről árulkodik csúcsíves ablaka, lapos háromlevelű ajtóbetéte valamint a szentély háromoldali záródása. Az épületet a XIX. században késői barokk formában alakították át.

Több forrás bizonyítja, hogy az Amadé család által építtetett kastély egyike a legrégebbi épületeknek a Csallóközben. Ortvay Tivadar a XIII-XIV. század elejét jelöli meg kastélyépítés időpontjának. A kastélyt hajdan vizesárok vette körül, az oldalfalakat tornyok erősítették, ékesítették.

Bél Mátyás és Fényes Elek már a barokk jegyeket viselő vadászkastélyról ír. Jelenlegi formáját e században alakították ki.

A kastélyban ma nyugdíjsház működik.

Bős

Bős a dunaszerdahelyi járás negyedik legnépesebb települése, a Duna-menti síkság részét alkotó Csallóköz központi részében, a kanyargó Csiliz patak mindkét partján terül el. Határának kiterjedése 5239 hektár. A községhez tartó határ tengerszint feletti magassága 114-117 méter között mozog.

Enese cimere

A község cimere az Enessey családé is. A cimere pajzsában kék és zöld alapon egy vitéz látható, aki felemelt kardjával harcra kész. A katona felett szintén egy harcra kész alak áll.

Az Enessey család harcát szimbolizáló cimerrajz jelképezi a közösség dicső múltját, önállóságáért vívott harcát, s jövőjébe vetett hitét.

ENESE TÖRTÉNETEK EGYES ESEMÉNYEI

Enese említése először egy 1368 évi keltezésű oklevélben fordul elő Inse alakban. De a XIII. században /1271/ említik az Ottokár ellen harcoló Enesei Ákost.

A falu az Enessey nemzetségnek a bölcsője volt. A falu neve hol Inese, hol Enese alakban fordult elő. A Hunyadiak korában kezdetben az előbbi /1457, 1466/, majd az utóbbi alak marad fenn. /1476, 1483/

A török időket Enese is megszenvedte. 1553-ban felégették s akkor pusztult el az Enessey család levéltára is. 1613-ban az Enessey család három férfitagja Márton, György és János befizette a szokásos tábla-pénzt a megyei törvényszéken -tudhatjuk meg egy oklevélből.

A XVII. század elején szakadt ketté eme ősi család. Az egyik ág a családi fészeken maradt, a másik a Veszprém megyei Görzsonbe költözött.

A század végén /1682/ Enessey István mint a család legidősebb férfitagja bírta Enese félét. Személyesen is harcolt a török ellen. Ebben az időben már más birtokosai is vannak a községnek, Szapáry Péter, Iványos Miklós és Bezerédy család.

Az Enessey család egyik híres fia volt György a XVIII. század végén. Részt vett a közéletben, de tudományos munkásságot is folytatott. A történelem sodrában az Enessey család kihalt.

Enesén s a XX. század elején a birtokosok között már nem olvashatjuk a nevüket. Barcza, Tschurl, Bogner, Korn nevek szerepelnek a nagyobb birtokosok között. A kúriák, Barcza féle -ma a Polgármesteri Hivatal, a Tschurl féle -ma a Kultúrház- korábban az Enessey családe voltak.

Századunk elején a falunak gőzmalma is volt, Varga László tulajdonában. De nem volt híjával postahivatalnak és távírónak sem.

A XIX. század hetvenes éveiben a község határában vezették el a Győrt és Sopront összekötő vasútvonalat. 1900 körül a falu 54 házát 538 lélek lakta.

Fényes Elek írta Budapesten 1851-ben megjelent művében /Magyarország Geographiai Szótára/ Eneséről: magyar falu Győr vármegyében, a Tóközben.

Van 200 evangélikus, 150 katolikus, 100 zsidó lakosa, lapályos határa, sok szénája és gyümölcsöskertje közbirtokosoké.

1.

4.

5.

2.

3.

6.

1. Csíkszentmihály temploma
2. Tánc St. Stefanban
3. St. Stefan főtere, Polgármesteri hivatal
4. Enese katolikus temploma
5. Enese evangélikus temploma
6. Bősi kastély

Fehértó és Vidéke Takarékszövetkezet

9143 Enese, Soproni u. 13.

Telefon/Fax: 96-/363-091

A Fehértó és Vidéke Takarékszövetkezet a szövetkezeti alapon szervezett pénzintézetek egyik szereplője.

Ma Magyarországon 254 takarékszövetkezet működik. Tevékenységüket egyedülállóan kiterjedt kirendeltségi hálózatukon keresztül végzik. 1800 fiókkal rendelkeznek, melynek fele olyan településen fejt ki tevékenységét, ahol a takarékszövetkezet az egyetlen pénzügyi intézmény.

Ilyen a Fehértó és Vidéke Takarékszövetkezet, melynek alakuló közgyűlése 1958. december 29-én volt Fehértó községben. Ez a dátum meghatározó a szövetkezet életében. Később a központ Györsövényházra került. A kezdeti nehézségek után folyamatosan fejlesztette hálózatát. Utoljára 1990. február 01-én került sor új és modern kirendeltségi üzletház megnyitására. Ez az elhatározás és gyakorlati lépés mérföldkőnek tekinthető a fejlődés során. Ma a takarékszövetkezetnek 4 kirendeltsége van. Működési körzete 10 község területére terjed ki: Bezi Enese, Fehértó, Györsövényház, Kisbabot, Kóny, Mérges, Markotabödöge, Rábacsécsény, Rábaszentmihály.

1992. április 25-i küldöttgyűlés a szövetkezet székhelyét célszerűségi okok miatt Enesére helyezte át. 1992. július 01-től a központ Enesén működik, a kirendeltség fölött kialakított tetőtérben. A mai kor követelményeinek megfelelően kialakított irodahelyiségek, a központi fekvés, kommunikációs fejlődés és a technikai fejlesztés lehetővé tette, hogy a "Fehértó és Vidéke" név országosan ismert legyen. Jogosítványi alapvetően a következőkre terjednek ki: betétgyűjtés, hitel- és kölcsön nyújtása, pénzforgalmi szolgáltatások nyújtása, ideértve a bankszámlavezetést és a készpénz nélküli fizetési forgalom lebonyolítását, értékpapír forgalomba hozatala, pénzváltási tevékenység, készpénzt helyettesítő fizetési eszközök kibocsátása és velük fizetési forgalom lebonyolítása, egyéb nem pénzügyi tevékenységek, stb.

Tagja az Országos Betétbiztosítási Alapnak és az Országos Takarékszövetkezeti Intézményvédelmi Alapnak is. Ez a két intézmény és a takarékszövetkezet garancia arra, hogy az elhelyezett betétek és értékpapír jellegű megtakarítások biztonságban vannak szövetkeztünkénél. 1993. október 13-ától a Takarékszövetkezeti Integráció alapító tagja. Tulajdonosa a Magyar Takarékszövetkezeti Bank RT-nek.

Érdekképviselő vonatkozásában tagja a megyei és az országos szövetségnek is.

A takarékszövetkezet a hitelkonszolidációban és a bankkonszolidációban nem vesz részt.

A takarékszövetkezet betétaktív területen működik, melyet alátámaszt az is, hogy betétállománya 1994. április 30-án 205.247 e Ft. Saját kibocsátású értékpapírállomány 7.979 e Ft. Kölcsönállomány 81.886 e Ft. 1994. január 01-től április 30-ig 32.820 e Ft kölcsönt folyósított ki.

Aktívan részt vesz a MFA-os támogatások pénzügyi lebonyolításában, kamattámogatásos hitelek folyósításában. Jelenlegi ereje és nagysága nem teszi lehetővé, hogy bekapcsolódjon a világbanki- és egyéb kedvezményes kamatozású hitelek nyújtásába rövid távon. A későbbiek folyamán célja ezen körbe való bekapcsolódás.

Ügyfelei igényeinek kielégítése céljából a DUNABANK megbízásából devizaszámlát /BC/ vezet. Valutavétellel is foglalkozik. A jövőben, várhatóan 1994. júliusától lehetőség nyílik valutaeladásra is. Bízunk abban, hogy a devizahatósági engedély birtokában szolgáltatásunkat ezen a területen is kínálhatjuk. Sikert a játékos kedvű lakosság igényét kielégíteni azzal, hogy takarékszövetkeztünk minden egységében lehetőség nyílt tótós- és lottószelvények gépi átvételére és nyereménykifizetésre. Felhívjuk a lakosság figyelmét arra, hogy várhatóan a Szerencsejáték RT 1995. júliusától már nem forgalmaz hagyományos szelvényeket.

A takarékszövetkezet nagy hangsúlyt fektet a gépesítésre. Minden egysége számítógéppel ellátott, így lehetőség van bankszámla- és folyószámla vezetésre is. A szolgáltató vállalatokkal folyamatosan vesszük fel a kapcsolatot. Érdemes szövetkeztünkénél folyószámlát nyitni, mivel kiemelten magas kamatot biztosítunk és lehetőség van ezen keresztül lekötésre is.

Ez év júniusában befejeződik egységeink modernizálása, mellyel megteremtődik a lehetőség a kultúrált környezetben történő ügyfélfogadásra.

Tagságunk bizalmára építve gazdálkodunk. Jelenleg több, mint 4.000 tagunk van.

Célunk a tagsági és lakossági igények lehető legteljesebb kielégítése, szolgáltatások nyújtása banki színvonalon.

Megbízható alapokon szeretnénk jövőnket formálni az Önök bizalmával, felelősségteljes munkával

Nagy Lajos elnök

ENESEI HÍRMONDÓ

Kiadja: Polgármesteri Hivatal Enese

Megjelenik: havonta

Szerkesztők: Böcskei György, Élő Gábor, Nagyné Döry Andrea, Varga István

Felelős szerkesztő: Mesterházy József

Nyomás: Text-Print Nyomdaipari Kft., Győr, Mester u. 9. Tel./Fax: 96/317-333/277, 278